

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega mesca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 1. roznika 1865.

List 16.

Spomini s potovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

16. Sveta Cecilija.

Katoliška cerkev obhaja god sv. Cecilije 22. novembra. Ta dan je slovesen Rimljanom, ker je bila sveta marternica njih rojakinja in jo marsikteri drag spomin z njimi prijazno sklepa. Ker je sv. Cecilija varhinja glasbe, vsak lahko misli, da jo je ta umetnija s posebnim skazovanjem počastovala. Po pevskih zmožnostih soditi, s katerimi so Italijani prečudno obdarovani, se je smelo kaj izverstnega v umetniškem oziru pričakovati. Veliko ljudstva je tedaj vrelo k cerkvenim slovesnostim v cerkev sv. Cecilii posvečeno. Dasiravno sem jaz že prve dni omenjenega mesca imel priložnost to cerkev ogledovati, bi si bil vendar štel v neodpušljivo zamudo, ko bi se ne bil kolikortoliko njegene godovnega praznovanja vdeležil. Nar imenitniše se obhajajo prve in druge večernice, k katerim torej iz vsega mesta derejo, kar jih je željnih po visokem umetainem vžitku. Prve večernice je služil kardinal Reisch, titular svete Cecilije; jaz pa sem bil pričujoč le pri drugih. Cerkev je bila z ljudmi omikanih stanov terdo natlačena, da se je bilo težko vanjo stisniti, še teže pa v njo predreti, ako kdo ni hotel do konca ostati. Se vé da večernice več kakor dve uri terpe; duhovni jih, sedé pred altarjem v dragi opravi, tiho omolijo; na pevskem koru pa jih je cvet glasbenih umetnikov prepeval s tako vnemo in doveršnostjo, da je poslušavcem zdaj prečudna milota, zdaj nepričakovana derznost izpeljave čutje pregrevala in pretresovala. Veči del obiskovalci pač pridejo iz tega namena, da se napajajo s sladkostmi glashine umetnije, vidi se jih pa tudi veliko, ki z verno pobožnostjo tiste dele zalega svetisa obiskujejo, ki so s posebnimi spomini iz življenja sv. Cecilije posvečeni.

Cerkev svete Cecilije je unstran Tibere, zidana na tistem mestu, kjer je stalo hišno poslopje njenih staršev, kjer je tedaj tudi blaga devica in marternica stanovala. Že v življenju je Cecilija prosila papeža Urbana, naj po njeni smerti hišno poslopje v cerkev prezida. Papež je radostno spolnil njeno željo in še sam novo božje svetišče posvetil. Gregor Veliki je častil spomin Rimljanom zelo priljubljene svetnice, da je marsikaj pri cerkvi popravil, vso pa je prenovil Paskal I. Poznejše je bila še večkrat semtertje prestrvarjena, zdaj s tem, zdaj unim lepotičjem obogatena. Da so stene prekrile z lepim plodom slikarske umetnije, je komej treba omenjati, ker je skorej vsaka cerkev v Rimu čedna galerija. Nad velikim altarjem občuduje popotnik starinske mozaične dela iz devetega stoletja, enake tistih, ki sem jih pod št. 14 obširniše razlagal. Pri cerkvi sv. Cecilije je tudi pomljiv prostoren predvor (*atrium*), v katerem se vidi ena tistih velikih marmornih posod (*cantuari*), ki so služile prvim kristjanom, da so se v njih pred vhodom

v svetišče umivali, podbudovaje se s tem djanjem ki dolžni čistosti serca. Med večernicami je bil ves prostorni predvor zastavljen s kočijami, ki so vedno pripeljevale in odpeljevale glasboljubnih obiskovalcev.

Truplo svete Cecilije je blizo pet sto let počivalo v katakombi, ki se zdaj sploh imenuje po sv. Kallistu. Ravno tam so bile hranjene tudi svete trupla cesarjevega častnika Valerijana, Cecilijinega deviškega ženina in njegovega brata Tiburcija, ktera oba je Cecilija Kristusu pridobila, stotnika Makima, ki je imenovana viteška brata na mesto marternstva peljal ter gledé na njuno nadzemeljsko serčnost Jezusa spoznal in z njima vred palmo dosegel, svetega papeža Urbana, Cecilijinega dušnega očeta, in sv. papeža Lucija. Sled teh svetih marternskih trupel se je bil dolgo zgubil, dokler sv. Cecilija ni sama naznanila kraja, kjer bi jih mogli iskati. Ko so bile najdene po dolgem iskanju, je bilo v svetem mestu radovanje neizmerno, glasnejše in resničnje, kakor o obhajanju slavozmaga starorimskih vitezov. Prenesene so bile te drage svetinje v cerkev sv. Cecilije, ki jo je v ta namen papež Paskal dostojno prenarobil in ozaljšal. Truplo Cecilijino ima častito mesto v velikem altarju (*confessio*), hranjeno v dvojni skrinjici, vnanja je iz cipresnega lesa, notranja iz težkega srebra. Prijazno obsvetujejo to ljubeznjivo presvetišče mnoge svetilnice. Pred altarjem, obdana z marmornim oklepom, je prelepa statva svete Cecilije, tako izverstno izdelana iz nar čistejšega belega marmorja, da se je človek ne more nagledati. Devica tu leži po strani, ravno tako kakor je bila najdena v šestnajstem stoletju, ko je bil tedanji titular kardinal Sfondrati dal njen grob odpreti. Toliko življenja je podobar merivemu merzlemu kamnu vdihnil, tako miloto v obličje izlil, da se mi je skorej zdelo, devica spi in kmalo jo bo njen angel zbudil iz sladkega spanja. Vsa podoba svetlobela je natančni izraz nar lepše deviške čistosti, kakor bela lilija položena k altarjevemu znožju.

V praznik sv. Cecilije so bile v stranskem altarju na desni roki v počesevanje razstavljene svetinje, katerih zakladnica te cerkve v preobilnosti hrani. Zares opanljiv pogled! Mislite si nad altarjevo mizo (*mensa*) pet polic ena nad drugo po vsi širjavi altarja, na vsaki polici kakih deset večjih umetaino izdelanih pozlačenih posod v podobi ciborja ali keliha ali gotiske monstrance ali čolnice ali drugi, v sredi med temi manjše lično vlitte posodice, na altarjevi mizi steklene skrinjice, na tleh po obeh straneh še večje skrinjice, vse bogato pozlačene, vse shrambe neprecenjenih ostankov zvestih služabnikov in služabnic božjih. Mislite si nadalje visoko kapelo s svetili (*lustrum*) prepreženo in ves altar z obilnimi svečami razsvetljen, poleg imate v živi domišljji rajsko podobo svetinjskega (*reliquiaryum*) sv. Cecilije. Človek le gleda in sterči; tu se začne zavedati, v čem da obstoji češčenje svetinj, katerega se v naših krajih le malo nahaja.

Zakristii nasproti je posebno znamenita kapela, v katero je bila predelana potivna soba (*sudatorium*) domače Cecilijine kopli. Tu so še ravno tisti zidovi, ki so bili priče marterstva žlahtne device, ravno tiste mozaične tla, ki so jih teptale njene nježne noge in noge njenih rabeljnov. Tu železen oklep zaznamuje mesto ognišča in kotla, iz katerih se je vročina in soparica po še zdaj ohranjenih cevih v omenjeno sobo valila. Cecilija je bila namreč obsojena za voljo Kristusovega imena. Ker je bila prežlahtnega rodu, so jo hotli usmrtiti v njeni lastni kopli. Kurili so potivno sobo z vso močjo, da bi se bila device v kratkih urah v prevroči soparici zadušila. Pa se jim ni izšlo po njih hudobni volji; čez tri dni je prišla polna živosti in kreposti iz soparne zapertije. Zatorej je trinoški sodnik z mečem ukazal končati njeno nedolžno življenje; pa po trikratnem rabeljnovem mahljeju je device na pol živa ostala in še le čez tri dni izdihnila v roke božje blago dušo.

Kakor večidel rimske cerkve, ima tudi cerkev sv. Cecilije svojo podzemljino (*solferraneo*), ki je bila o njenem godu lepo razsvetljena. Tu so altariji sv. Katarine marternice, svetih spričevavcev Valerijana, Tiburcija, Maksima, Urbana in Lucija; lep palmov venec, žlahtne device lepotiče.

Mašnik pri altarju.

Dvojno darilec, pastirjem*) in kristjanskim ovčicam ob enem.

VII.

Mašnik vernikom nareka:

„O molite, bratje vsi!“

„Lejte, tukaj vam človeka!“

K judom pa Pilat veli:

Meni s tem zagovoriti

Jim terpeč ga Jezusa.

Pa derhal ne jenja vpiti:

Križaj ga, le križaj ga!

Po prej omenjeni molitvi kušne mašnik altar, se proti ljudem oberne in reče glasno: *Molite bratje!* in nadalje potihoma molivši, *de bo moja in naša daritev prijetna pri Bogu vsega mogočnem Očetu*, se počasi po evangelijski strani k altarju nazaj verne. In ko mašnik svojo molitev konča, mu strežnik odgovori v imenu ljudi: *Vzame naj Bog ta dar iz trojih rok v hvalo in čast svojega imena, tudi k pridruženemu in vse svoje svete cerkve*. In mašnik nathoma odgovori: *Amen*. — To molitev je pri-

vzel v sveto mašo papež sveti Leon Veliki v 5. stoletji. — Mašnik povabi s svojim nagovorom pričujoče vernike, ki jih brate imenuje, zato ker so vsi skupaj otroci enega in tistega Očeta in eno in tiste Matere katoliške cerkve, združeni v eni in tisti veri in dedniki (erbi) enega in tistega upanja, naj z njim Boga prosijo, da bi blagovoljno sprejel njih združeni dar. — Ker pa strežnik h koncu svojega odgovora veli, da naj bi Bog dar sprejel k pridruženim in vse svoje svete cerkve, torej vprašamo, v čem je omenjeni prid? Odgovor je tale: V tem, da se verniki Bogu za prejete dobrote z vso ponižnostjo zahvalijo, da ga prosijo za odpusenje grehov, za dar njegove gnade in pa za njegovo pomoč, ki je zmiraj potrebujemo. Z besedo *Amen* se pa mašnik pridruži pobožnim željam pričujočih vernikov.

VIII.

Dalje mašnik tiho moli,

Jezusa zapljujejo,

Svet obraz v prehudi volji

Mu strašno zdelujejo.

Mašnik moli: Sveto, sveto!

Prosijo za Baraba;

Jezusu pa smert okleto,

In Pilat obsodi Ga.

Ko mašnik reče *Amen*, razpne roke in začne na tihem tako imenovane tihe molitve, katerih je vselej toliko, kolikor je molitev pred listom ali branjem in so tudi prav tako raznega zapopadka, kot une prve molitve. Cerkev namreč z njimi prosi, ali de bi Bog milostivo sprejel njeno darovanje, ali za take dari in dobrote, ki so ljudem v prid za telo in za dušo, ali za časni blagoslov in za večno življenje. Če se pa obhaja spomin kakega svetnika ali svetnice, ali kake skrivnosti svete vere, ali kake čudovite prigodbe, takrat te tihe molitve obsegajo vselej kaj takega, kar se tiče skrivnosti in pomena tistega dneva ali godu. Po zadnji teh tihih molitev reče mašnik z različnim glasom: *od vekomaj do vekomaj*. — Strežnik: *Amen*. Mašn. *Gospod z vami*. — Strežnik: *In s trojim Duhom*. — Mašn. *Nakriško serca*. — Mašn.: *Imamo jih pri Gospodu*. — Mašn.: *Hvalimo Gospoda svojega Boga*. — Strežnik: *Spodobi se in doležnost je*. — Nato začne mašnik predgovor ali po latinsko „*praefatio*“ in sicer z različnim glasom. Ti predgovori so pa razni, in jih je vsih skupaj enajst, to je: 1. božični, 2. svetih treh Kraljev, 3. postni, 4. tihonedeljski, 5. velikonočni, 6. vnebohodni, 7. binkoštni, 8. presv. Trojice, 9. Matere Božje, 10. apostolski, in 11. za mrtve

*) 7. Celebrans totis et extensis manibus illis ante pectus junctis ad medium Altaris revertitur, ibique stans erectus, quin reverentiam Cruci exhibeat, manus disjungit, oculos ad Crucifixum elevat ac statim demittit, et positus manibus junctis super Altare, ita ut nimirum minorem partem ipsius Altaris, et alii supra sint naturaliter conjuncti, aliquantulum inclinat recitat secreto orationem *Suscipe sancta Trinitas*, quin ad nomen *Jesu* vel *Mariae* caput inclinet. Qua dicta osculatur Altare manibus hinc inde extra Corporale positus, tum erigens se ac manus conjungens, uti semper convertendo se ad populum, convertit se per latus suum dexterum ad fideles, et in medio consistens demissis oculis voce media, haec duo tantum verba: *Orate fratres* profert, extendens simul ac jungens manus, quin eandem vel caput ad populum inclinat. Inde brevi interposita mora versus adstantes, circum integre perficit reverens junctis manibus a parte Evangelii ad medium Altaris ac interim prosequens submissa voce: *Ut meum ac vestrum sacrificium*. Quo dicto et non prius minister respondet *Suscipiat Dominus*, et ipse Celebrans subdit in fine voce submissa *Amen*.

8. Deinde Celebrans manibus ante pectus extensis in medio Altaris versus librum dicit absolute sine Oramus orationem vel orationes secretas. Cum dicit *Per Dominum* jungit manus, cum dicit *Jeum Christum* caput inclinat, quod facit in prima oratione et in ultima, si dicendae sunt plures. Si vero aliter concludatur oratio, manus tantum jungit ad vocem *In unitate*, quin caput inclinet.

9. Pervento autem in conclusione ultima ad verba illa *Per omnia saecula saeculorum* exclusive, Sacerdos depositis super Altare manibus hinc inde extensis prope Corporale sine onpitis

inclinatione aut oculorum elevatione clara et intelligibili voce *) dicit: *Per omnia saecula saeculorum*; minister: *Amen*; Sacerdos: *Dominus vobiscum*; minister: *Et cum Spiritu tuo*; Sacerdos: *Sursum corda* elevans manus hinc inde extensas usque ad pectus, ita ut palma unius manus, junctis digitis respiciat alteram; minister: *Habemus ad Dominum*; Sacerdos mox proferens *Gratias agamus Domino* manus jungit ante pectus, sed prius elevat eas usque ad humeros et ad *Deo nostro* oculos ad coelum attollit statimque Cruci caput inclinat. Responso a ministro: *Dignum et justum est*, elevatis et extensis manibus ut prius prosequitur Praefationem. Ad verba illa *Christum Dominum nostrum* neque hic, nec in toto Missae decursu caput inclinat, una dumtaxat excepta vice in Canone ante *Nobis quoque peccatoribus*. Ad nomen vero *Jesu* inclinat se versus Crucem et ad nomen *Mariae* tantum versus librum. Deinde pervento ad *Sanctus*, manus ante pectus, non vero supra Altare jungit, atque medioeriter inclinat prosequitur Hymnum Seraphicum cum voce media inter claram et submissam, scilicet depressa in uno tono, ministro interim campanulam pulsante. Cum dicit *Benedictus*, qui venit, erigit se, ac sinistra infra pectus posita, signum Crucis sibi de more producit, verba sic distribuenda: ad *Benedictus* frontem signat, pectus ad *Qui venit*, humerum sinistram in *Nomine* † *Domini* et dextrum ad *Hosana in excelsis*, jungens inde manus ante pectus.

*) Bene sibi notent sacerdotes, ut ab antiphona Offertorii exclusive excepto „*Orate fratres*“ hucusque omnes orationes dicant submissa voce; ne Jansenismum aliter agentes favore videantur.

in pa za tiste dni, ki lastnega predgovora nimajo. Predgovor obsega tri dele: a) izvod, b) zahvalo in c) slavno pesem nebeških duhov ali hvalnico svet, svet, svet. Ker bi bilo pa predolgo govoriti o vseh omenjenih predgovorih posebej, omenimo samo tistega presvete Trojice, ki se med cerkvenim letom večidel ob nedeljah ali bere ali pa poje, in ki se tako-le glasi: *Res je spodobno in dolžnost, prav in dobro, da ti hvalo dajemo vselej in povsod, sveti Gospod, vsega mogočni Oče, večni Bog! ki si s svojim edinorojenim Sinom in svetim Duhom en Bog, en Gospod, ne v edinosti ene osebe, temuč v trojici enega bistra. To po trojem razodenji verujemo od slave troje, to brez vsega razločka od Sina trojega, to od svetega Duha mislimo, tako da v pravem in večnem Bogu molimo tri resnične osebe in edino bistro in enako veličastvo, ki mu hvalo dajejo angeli in arhangeli, kerubi in serafi, ter ne jenjajo klicati vsak dan in z enim glasom reči: Svet, svet, svet, Gospod Bog Sabaoth. Polno je nebo in zemlja troje slave. Hosana po višavah. Bodi česen, ki pride v imenu Gospodovem. Hosana po višavah.* Kakor se lahko prevdari iz zapopadka tega predgovora, je trdno, očitno in veselo spoznanje in razodenje naše vere v skrivnost in veličanstvo presvete Trojice, s katerim se pridružimo trumam nebeških duhov, ki jih je po sv. Pavlu več redov (Koloč. 1: 16. 17.), in z njimi vred slovesni glas zaženemo: Svet, svet, svet, zakaj ni je besede, s katero bi Boga bolj pristojno hvalili, kakor ta, če ga „Svetega“ imenujemo, ker v tej sami besedi ali imenu se zedinja vsa hvala in čast Božja. Hosana po višavah, s temi besedami prosimo Boga za varstvo, pomoč in zveličanje, kakor pravi sveti Avgustin v svojem 50. razgovoru o evangelju sv. Janeza: „Pomagaj vender, varuj, reši, daj srečo in zveličanje. Bodi česen, ki pride v Gospodovem imenu. Hosana po višavah. Nar več jih je pa, ki sodijo, da te besede veljajo le samemu edinorojenemu Sinu Božjemu, zakaj ko je Jezus kmali po Lazarovem obujenju od smerti šel v Jeruzalem, ga je pozdravljala množica prav s temi slovesnimi besedami kot premagavca smerti in pa od Boga človeškemu narodu obljubljenega Mesija. — Ko mašnik v drugič reče: Hosana po višavah, precej začne sledečo molitev: *Prosimo te tedaj neizmerno usmiljeni Oče po Jezusu Kristusu trojem Sinu, Gospodu našem, da vzemi in posveti te ponudbe, te dari, te brez madeža srete posvetke, ki ti jih darujemo zlasti za trojo sveto katoliško cerkev, da ji daj mir, jo vari, jo ohrani v edinosti in vladaj po rsem svetlu, pa tudi za trojega služabnika našega papeža I. in našega škofa I., in našega cesarja I. in za vse, ki terdijo pravo katoliško apostolsko vero.* V tej molitvi darujejo mašnik in verniki svoje ponudbe, dari in posvetke vsega mogočnemu Bogu Očetu po Jezusu Kristusu v prid svete katoliške cerkve, ter prosijo, da bi jo On pod svojo posebno varstvo vzel, ji dodelil sveti mir in edinost in jo razširjal po vsem svetu. Na to se moli za svetega očeta papeža; to pomeni, da želé vsi udje matere katoliške cerkve z vidnim namestnikom Kristusovim edini biti po besedah svetega papeža Pelagija, ki pravi, da vsi tisti, ki v tej molitvi ne storé spomina za svetega očeta papeža, s tem djansko pokažejo, da so se odpovedali poglavarju svete katoliške cerkve in torej pravi veri. Za papeža moliti pa še posebno zapoveduje drugi Vaizonski zbor l. 529. Za papežem se imenuje in Bogu priporočuje domači škof, zakaj kakor so sveti Oče papež sredi vesoljne svete katoliške cerkve, prav tako tudi škof sredi vernikov svoje škofije. Potem se stori spomin za državnega vladarja (pri nas za presvetlega cesarja). To že sveti Pavel priporoča, rekoč: „Opominjam vas pa pred vsim, prinesite Bogu prošnje, molitve, priporočbe in zahvalo za vse ljudi, za kralja in za vse oblasti.“ (II. Tim. 2, 1. 2.) Za avstrijske dežele so pa še posebno sveti Oče Klemen XIII dovolili leta 1761 cesarici Marii Terezii, da se pri sveti masi njeno in njenih

naslednikov imé precej za škofovim spominja, in to dovoljenje so vnovič poterdili sedanji sveti Oče Pij IX l. 1860. In za vse tiste, ki terdijo pravo katoliško apostolsko vero, če reči, za vse tiste, ki zraven svetega Očeta papeža in škofa skerbé za poviksanje Božje časti, za razširjanje sv. vére in za zvesto in vestno obdelovanje vinograda Božjega, ali ob kratkem, za vse namestnike Gospodove in duhovske rede. (Dalje nast.)

Pridne roké boljši ko zlate goré.

(Konec.)

Kakih deset let je od tega minulo. Ostro brije pozna jesenska burja po sternišču na polji, glasno žvižga in piska krog visocih dimnikov dobro znanega gorenskega kraja. Mnogo je tu delavnic, v katerih izdelujejo mnogoverstnega železnega orodja za kraje bližnje in daljne.

Med hišami korači mož kaj revno opravljen; star, poguljen plašč stiska k životu, ker hudo brije merzla burja in po malem že tudi snežene muhe preganja po zraku. Gosto poraščen mu je obraz in bere se mu na zgerbančenem čelu, da ga preganjate tuga in nesreča.

Zbudi ga iz svojih sanjarij veselo tolkanje in kovanje; ozre se na stran, odkodar mu dohajajo glasi. Bila je lepa, velika hiša in kovaška delavnica spodaj. Naš možak, da bi se malo ogrel, stopi v delavnico. Stirje možaki so čversto tolkli razbeljeno železo, da so daleč krog in krog iletale iskre. Stopi k možaku, ki bi na vnani pogled utegnil mojster biti. Ko kovaču v obraz pogleda, se mu zdi, da mu je znan ta obraz; premišluje in premišluje, pa le mu noče v glavo, kje bi bil tega človeka že kedaj vidil. Pridejo mu v misli tudi otročje leta, spomni se tudi nekdanjega svojega brata — pa — kdo vé, kod ta po hribih lazi? — ne, to ne more brat biti!

„Menda mi ne bodete za zlo vzeli,“ nagovori kovača, „da si v vaši delavnici malo spočijem in se pri vašem ognju pogrejem, pa potem zopet odidem?“

„Bog obvaruj tega! Le ostanite. Od kod pa pridete, prijatelj?“

„To bi vam težko pravil; jaz sem povsod doma in nikjer ne.“

„Vas iz serca milujem,“ pravi mojster, ter pazno ogleduje tujca. „Gotovo ste trudni.“ „Jože,“ veli nekemu dečku, „pojdi k gospodnji in ji reci, naj tukaj-le možu kaj jedi prinese.“

Kmalo prinese pridna žena na ploščku kruha pa sira, in ga pred tujca položi.

„Menda ne pojdete še danes dalje?“ prasa mojster.

„Menim, da še danes.“

„Rajši pri nas prenočite, zunaj je merzlo in teani se že tudi.“

„O kako rad vas poslušam, samo ako ste tako dobri, in me obderžite!“ Pogovarjala sta se še o marsičem, da dodelajo, sedaj pelje mojster tujca v sobo. „Prijatelj,“ mu tu reče mojster, „kaj znani se mi zdite. — kaj velja, da sva že kterikrat skupaj bila?“

Tudi tujcu se je mojster že poprej znan zdel, tudi on je poprej že ugibal, kje je tega človeka vidil. — Obracale so se mu že poprej misli na mladost, celo na brata ga obhaja misel. Pa kako bo zapuščeni bratec prišel do tolikoga premoštva. Zdaj pa že ne dvomi več. „Tudi meni se zdi, da sva se nekaj kaj dobro poznala,“ odgovori mojster; — ali se še kaj spominjate svojega brata, ki ga je bil bogati kramar odpeljal!“

Mojster nekaj trenutkov ogleduje tujca.

„Janez!“ moj brat!“ naposled vzklikno mojster in veselo objame svojega najdenega brata. „Moj Bog, od kod prideš! O kolikrat sem na-te mislil, koliko po tebi popraševal, odkar sem se s svojega popotovanja semkaj vernil in te v L. — našel nisem.“

„Tudi jaz sem te imel velikrat v mislih, tudi jaz sem večkrat po tebi popraševal, pa nihče mi ni mogel več o tebi povedati, ko to, da te je nek oglar v hribe odpeljal. Nikdar nisim mislil, da te kdaj več najdem, in sedaj te najdem srečnega, premožnega mojstra.“

„Re“ je: Bog je moje delo blagoslovil, njemu bodi čast in hvala! Pa zdaj se spočij in zahvaliva Boga, da naji je zopet zedinil; jutri ti bom več povedal, kaj se je z mano godilo, kar sva se ločila.“

Drugo jutro pripoveduje mojster svojemu bratu: „Znano ti je, kam so me bili odpeljali, ko sem komaj še vedel, kaj bo sedaj z mano. Neizrečeno sem se bal črnega moža, pa dober in prijazen je bil proti meni, in kmalo sem ga kaj rad imel. Tako sem preživel nekaj let, ko mi novi oče reče nečega dne: „France, ti sam vidiš, da ne moreš vedno pri meni ostati, jaz te ne morem ne izrediti, ne izučiti kakor bi rad, da bi kdaj ložej na svetu živel, kot jaz. Jutri te nekam popeljem.“

„Drugi dan me pripelje v ta kraj, kjer si me danes našel. Postavi me pred nekega prijaznega moža in mi govori: „Tukaj so tvoj novi oče, tvoj gospod! Tu boš sedaj ostal, tukaj se učil. Priden bodi in rad ubogaj, molitve nikdar ne pozabi, in gotovo se ti bo vedno dobro godilo.“

„Moj novi gospodar je bil kovač, in tega dela sem se tudi jaz učil. Pet let naglo preteče in postal sem podmojster. Tudi od sedaj sem še nekaj časa pri svojem prvem mojstru ostal in si nekaj petic prislužil. Da bi se pa bolje izuril v svojem rokodelstvu, si zvežem culico in hajdi po svetu, na ptuje! Hodil sem od mesta do mesta, časih se mi je hudo godilo, časih dobro. Skušil sem marsikaj, in tudi nekaj si prislužil. Vernem se tū-sem k staremu svojemu mojstru v službo. Šest let sem mu delal pridno in pošteno in si marsikaj za prihodnje dni na stran djal. Mojster je bil z mano vedno zadovoljen in me je rad imel, toraj mi je tudi svojo hčer v zakon dal. S prisluženimi denarci si kupim to hišico in rokodelstvo začnem na svojo roko. Hudo in terdo mi je šlo skonea, pa Božji blagoslov in pridne roke vse premorejo. Delal sem in pridno molil, Božji blagoslov je bil pri hiši. In glej, hvala bodi Bogu! ničesar mi ne manjka.“

Tako je govoril mojster svojemu bratu. Nas pa ta povest marsikaj uči. Ako pregledamo življenje teh dveh bratov, se nam pred očmi svetlo pojasni, da ne kupi zlata, ampak blagoslov Božji pa pridne roke — to je človeku sreča. — Z--č.

Suldenje v Marije-Celju.

Pripoved iz zadnje šlezvik-holštajnske vojske.

„Zlata moja mamica! tukaj sem sicer, ali nikarte se preveč ne veselite, pa tudi ne tugovajte, ni je bilo druge milosti, poterdili so me v vojake, in v osemih dneh moram odriniti od tod.“ spregovori Jurče, v snažno kočico svoje drage matere stopivši. — Z žalostnim srcem je bila mati spustila svojega sina edinčka k vojaško-novinski odbiri, ali vender je imela veliko upa, da ga ne bo zadela nemila osoda; — ko pa jo verniši Jurče z zgoraj navedenim naznanilom ogovori, vlijó se siroti vroči solzni potoki iz oči. Lastno smertno naznanilo bi je morebiti ne bilo britkejšje zadelo, ko to, da se bo od edinega sinka, ki ga ji je Bog zmed mnogih otrok pustil na življenji, mogla v malo dneh ločiti — oh morebiti za vselej. Vojska je namreč ravno divjala po Šlezvik-Holštajnskem in marsikakega avstrijskega vojaka ondi že objela blede smert. —

Suzana Golnar — tako je bilo ženki ime — je bila že tri leta vdova. Obdelovala je z edinim sinkom precej obširno kmetijo s prav dobrim pospehom in srečo. Njen pokojni mož, pravi revček in gujetček, ki ste mu bile kvarta in kupica stokrat bolj pri srcu, kot delo in trud, ji je bil zapustil sicer toliko dolgov, da bi bila skoraj šla domaćija

na boben; pa materin trud in Jurčeva marljivost sta bila spravila gospodarstvo zopet na gladki tir, in šlo jima je vse srečno spod rok. — K temu je bil Jurče materi še z iskreno serčnostjo vdan; — žaliti jih, tega bi ne bil zamogel storiti za vseh svet. Živela sta resnično prav srečno in zadovoljno. Ko bi bila tudi šinila strela iz jasnega, bi gotovo ne bila huje osupnila nesrečne matere, kakor glas, da je Jurče poterjen v vojake. Sej so revi skoz in skoz obetali »renjski možje, naj ne skerbí zastran sinovega oprostenja. Ko bi bila ona uterpela spolniti pregovor: „zlata roka, železne duri prebije,“ bi bilo morebiti pač vse drugač. Ali vse tarnanje, vse goste solze zdaj niso hasnile nič. — Jurče je bil odbrani vojak slavno znanega regimenta „Heaven.“

Obnebje, ki je nad gospodarstvom naše Suzane in njenega sinka, odkar je bil oče umrl, žarelo tako lepo in zaupno, se je zavilo zopet v goste megle in prepreglo so z gromonosnimi oblaki. Namesto sinka bo mogla imeti zapnprej mati tuje ljudi in posle, ki pogosto raji za vse drugo skerbé kot za blagor gospodarjev; merzli in nečutni hlapci bodo okušali blagosti in sladki pokoj njenega domačega ognjišča, v tem, ko bo njen sin hodil po tujem, in sicer ko vojniki, kar je bilo v očeh ljubeče matere naj strašnejša osoda, ki je mogla zadeti njenega sina.

Jurče je bil vendar veliko bolj serčan; toraj je tudi tolažil mater, kar in kolikor je le mogel. Pravil jim je med drugim, da se je ves izročil v mogočno varstvo nebeške pomočnice Marije, ki ga bo gotovo varovala v vojskinih nevarnostih. „Koliko vojakov se je že srečno vernilo iz kervavih bojev domu; zakaj bi se tudi jest ne?“ govori pogosto materi, ter jim tako vdihuje tolažbo in terdni zaup. Tudi sosedje, ki so odkritoserčno ljubili dobro Suzano, so jo tolažili, kolikor so mogli; vzlasti pa je star žolnir opisoval vojaški stan tako mikavno, ter toliko razvedrivenega in kratkočasnega o njem vedel praviti, da se je ženka saj začasno malo utolažila.

Ura ločitve nastane. Opisovati ta žalni trenutek nam ni volja; le toliko povemo, da se je Jurče slednjič mogel siloma stergati iz rok obupajoče matere; s tako močjo namreč se je bila sirota ločivšemu sinu oklenila krog vratú. Mladenski domači tovarši spremijo novega vojnika dalje ven iz domače vasi, kjer si zadnjič v roke sežejo in se otožno poslové.

Jurčetu zdaj ni bilo gledati nazaj, ampak le naprej. Sklenil je bil, v svojem novem stanu možko, neustrašeno in junaško ponášati se. Srečno dospé k nabirališču svojega polka, neutrudeno se vadi v orožju, v osemih tednih pa odrine k vojski v Šlezvik-Holštajn, kjer je bival njegov polk, in se je bil že nekatere kratí pogumno pomeril z Danci, pa si tudi nabral dokaj lovorovih vencov, ter vnovič poterdil svoje vkoreninjene slave klic.

Verli Jurče je bil pač vedno v mislih pri dragi materi v daljni domačiji, ali dopisal jim doslej ni bil še nič, akoravno bi bil mnogokrat to rad storil. Pa, temu se tudi ni bilo čuditi. Življenje v tuji sovražni deželi, živo napredovanje bojnih kerdel; ostra vojaška služba in nekoliko tudi novinski plah: vse to se je tako vjemalo eno v drugo, da nikakor ni mogel dati preljubljeni mamki kaj naznanila.

Prišel je bil dan vročega boja pri Oeversee-u. Znan nam je slavní konec tiste kervave bitke, ki je sicer spletel avstrijskim kerdelom nove lovorave vence, ali marsikakemu tudi porahljal hladno mrtvaško posteljo v daljni tuji zemlji; marsikoga pa položil hudo raujenega na težko bolniško posteljo. In med poslednjimi — bodi Bogu milo! — je bil tudi znani naš Jurče. Danska krogla zadela ga je bila in smertno ranila. Terpel je revček neizrekljive bolečine, pa prenašal jih s toliko vdanostjo in poterpežljivostjo, da se zdravniki in strežaji niso mogli načuditi takemu junaštvu. Mirno in Bogú vdan je terpel velike bolečine, in edine besede, ki so se mu včasih izmuznile iz ust, so bile: „oh, moja uboga mati!“ —

Nekemu mlademu, pa kaj umnemu zdravniku je bil naš Jurče posebno pri srcu; vso mogočo pozornost je imel obrnjeno na-nj. Srečno mu je bil sicer izlekel kroglo iz rane, in s tem polajšal nekoliko bolečine; ali dolgo se ni hotlo pokazati upanje, da bo ohranjeno življenje mlademu vojniku. Ledena smert hotela je siloma tudi Jurčeta vverstiti med odbranice svojega plena.

Enega dne naroči Jurče tovaršu in rojaku, ki je prišel v bolnišnico ga obiskat, ako bi ga Božja previdnost poklicala iz tega sveta, naj naznani to žalostno sporočilo njegovi materi in naj jim piše, da je častno in kristjansko sklenil svoje življenje, ter se še v smrti spominjal svoje predrage matere in molil za-nje. Jurčetov tovarš je bil s tem sporočilom še preveč postrežin. Ni namreč počakal smertnega dneva Jurčetovega, temuč ker je zdravnik ranjencu le malo časa še prisojal življenje, se vojak usede in piše materi ranjenega tovarša naslednje verstice:

Blaga Suzana!

Ko bote to pisemce v roke dobili, bo Vaš sin Jurče skoro gotovo že v večnosti. Bil je namreč v bitki pri Oeversee-u smertno ranjen in ni ga več upa za ozdravljenje; kajti zdravniki mu komaj še dva ali tri dni življenja prisojujejo. Naprosil me je, naj Vam sporočim, da rad umerje, ker je svojo dolžnost kot hraber vojak splošnoval in nikaka krivica ne obtežuje njegove vesti. Molite zanj, kakor je tudi on do zadnjega trenutka za Vas molil. Ne jemljite si preveč k srcu zgube svojega verlega sina, kajti smert hrabrega in kristjanskega vojnika je preslavna v nebesih in na zemlji. To Vam sporoči Jurčetov tovarš in rojak

Florjan Hofer, desetnik.
(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Tri prijazne besede o Matičnem zboru in odboru. (Izročeno.)

V zgodovini naše Matice ostane vedno imeniten občni zbor 11. u. m., po katerem je dobila redno in stanovitno podlago. Veliko modrega in potrebnega se je govorilo v tem prvem zboru, kakor so že mnogi časniki tudi svetu naznanili. Tudi v odbor se je zvolilo veliko mož, ki imajo že do zdaj zasluge za Matico, ali kako veljavo po svojem javnem ali zasebnem življenji. Nikakor pa ne moremo priterditi, da so se memo tih zaslug in nekake veljave prezerle veliko večje zasluge nekterih slavnih možakov, ki so za slovenski narod in njegovo slovstvo že silno veliko storili ter imajo zmožnost in voljo, še za naprej delati v ta blagi namen. Razun družih so taki gotovo trije, slovenskemu svetu obče znani in mnogi zasluženi možje, namreč g. Hicinger, Kowar in Jeran*, katerih nobeden ni zvoljen v odbor, dasiravno so že toliko storili za narodno slovstvo in omiko, da bi zmed vsega zbora komaj kdo utegnil tri bolj pridne in zaslužene imenovati. Ako se pa pri volitvi ni gledalo na take zasluge, ampak morebiti bolj na to, koliko je kdo daroval Matici v podporo, zakaj potem ni izvoljen n. pr. č. g. Gonovski dekan Rozman, ki je zmed vseh Slovencev daroval 1000 gld., ter ima tudi sicer tako obilne zasluge za domačo literaturo? Ali se pa znabiti taki možje zato niso volili, ker so duhovni, da bi ne bilo preveč duhovnov v odboru?

Ravno to pa je drugo, kar opominimo, da so je namreč zvolilo premalo duhovnov v odbor. Zlo polovica udov je namreč do zdaj duhovnov, in zmed odbora jih je komaj dobro četerti del. („Triglav“ še tih ni vseh imenoval po njih duhovnem značaju, „Zukunft“ jih je celo več izpustila). Ali mar duhovščina, ki je že toliko storila za domači je-

zik in njegovo slovstvo, zdaj križem roke derži ter nima več spretnosti in zaupanja. Ravno nasproti smemo reči, da Matica ne bo imela zaupanja pri ljudstvu in se ne med njim vkoreninila, ako duhovni ne bodo imeli dovolj vpljiva do nje. Zakaj ima društvo sv. Mohorja, s katerim je tudi zbor primerjal Matico, toliko udov in zaupanja med ljudstvom? Med drugim gotovo tudi zato, ker dovoli duhovščini dosti vpljiva, in stoji na določno keršanski podlagi. In to je tretje, kar še omenimo, da naj bi tudi Matica, akoravno ima obširniši namen memo družbe sv. Mohorja, keršanske podlage nikdar ne prezerla, ako želi se bolj vkoreniniti in ljudstvu koristiti. Sicer je tudi po naši misli za zdaj prav, da se t. §. „Pravil“ ni dostavil g. Vončina-tov nasvet: „in sploh tudi brez take delavnosti, ktera bi utegnila kaliti resnice katoliške vere“, deloma, ker bi se imelo to že samo po sebi razumeti, deloma, ker bi bil potem v zboru gotovo vstal velik razpor, s katerim ste obé stranki žugali; pa to je gotovo, da ako se Matica djansko zoper pomen tega nasveta pregreši, bi odstopila ne le duhovščina, ampak tudi pri vernem ljudstvu bi zgubila zaupanje, in Matica bi potem delala le za se, t. j., za ostale ude (kar ni njen namen), ali bi pa utegnila segati na ptuje polje, in tako silno veliko škodovati. Zato do časa prav prijazno opominimo, da bi zadevni gospodje rečenega o priložnosti ne prezerli.*)

Prijatelj mlade matice.

Iz Ljubljane. Nekaka zimica nas je spreletela uni-dan, ko smo čuli, da so pogнали s tukajšnje višje gimnazije ob enem 10, t. j. deset učencev, in sicer veči del zavolj ponočevanja. Žalostna je ta za starše in rojake, žalostna posebno za učence, kateri gredo tako po tolikem trudu brez kruha — s sramoto po svetu, — kam? Šolska mladina — ecce sors! Bodi to v strah in poduk vsem, ne le nekterim!

Iz Ljubljane. —n— Redko slovesnost je obhajal v torek tukajšnji prej Ludvikov, zdaj Gerstnerjev polk, čigar vo-jaki so večidel Slovani. Dobil je nove dve prekrasni za-stavi, ktere so mu mil. knezoškof sami blagoslovili na ve-likem v ta namen krasno olepšanem prostoru pred šempe-tersko vojašnico. Najprej stopi polkovski kaplan pred zbrane častnike in vojake, ter jim v česko-moravskem jeziku v slovesnem govoru razloži današnje svečanosti pomen. Po tem so obhajali premil. knezoškof daritev sv. maše, blago-slovili zastavi, in sprejme ji na to polkovnik, ter izroči polku s krepko in primerno besedo v nemškem in na to v českem jeziku. Lepo in ginitivo je bilo slišati verlega pol-kovnika z iskrenega konjiča iskreno govoriti rojakom, kako naj varujejo zastave, da je ne omadežajo z nobeno nezvestobo, kakor je njihovi rojaki in bratje poprejšnje niso. Hrabro so se borili za nje, in spodobi se, da se jih danes spominimo. Na besedo pokleknejo in polkovski kaplan s černo štolo krog vratu stopi pred nje, moli za ranjke padle junake; vse je tiho o molitvi — le boben žalostno bobni. — Tako hrabro in zvesto so bojujte vi, vselej pripravljeni dati kri in življenje za cesarja, ki naj živi! In: „At' žije“ in „slava“ je donelo krog in krog. Prisegli so na to slovesno spet nemski in česki. Po tem zapojó pred altarjem zahvalno pesem in dajo blagoslov s presv. Reč. Telesom vojni in v silo veli-kiem številu zbrani množici. — Da so obhajali slovesnost že prej ta večer po dnevu in drugi večer z različnimi igrami in vesellicami, tega popisovati nečem. Ne morem pa zamolčati dveh misel, ki ste mi po tem, ko sem slišal du-

*) Zastran pisave je g. Pajk nekatere prav pametne besede govo-ril, da naj se namreč tako piše, da bo ljudstvu razumno. Mi bi le eno malost omenili zastran „r-a“. Ker ga je Matica že dozdaj za samoglasnika rabila, večemu delu slovenskih časni-kov pa po stari veri za soglasnika velja; prosimo, da bi kdo temeljito overgel g. Marnove tehtne dokaze v II letniku „Je-zničnika“, da „r“ ni samoglasnik. Dokler tega nihče ne stori in se vender „r“ za samoglasnika contra consensum populo-rum rabi, moremo reči, da se dela le po principu: Stat pro ratione voluntas. Pis.

*) Ker g. pisatelj nikakor ni dopustil, da bi se bilo to ime izpustilo, naj tukaj bomo vidili, če se ne bo zato kje svet poderl. Vr.

hovnika v imenu cerkve in polkovnika v imenu države očitno ter slove-no česko-slovanski govoriti v sijajnem krogu hrabrim vojakom, domú gredočemu hodile po glavi, in si- cer: a) Prisegel si tudi ti, kristjan! k zastavi Kristusovi že pri sv. kerstu in zlasti pri sv. birmi, — ali je prapor tvoj še čist in neomadežan? b) Čula v radosti sem rujo- veti českega leva — poje Kosekova Slovenija — ko pri- segovali so bregovi Veltave (Morave):

Željno prašaje, al smem se šteti med Avstrije stebro,
Ali na zboru deržav moja beseda velja,
Sini slovenski al' so v številu zemlje junakov,
Tudi za mene razpet al' je istorie list?

Iz Ljubljane. Veliki Matični odbor se snide 22. rož- nika volit predsednika, obojnih podpredsednikov in drugih opravnikov ter ustanovljat, kako naj se vresničijo sklepi velikega zbora. (Trigl.) — Ker se čas birmanja približuje, ne bo od več opomniti, da se pri Blazniku dobivajo bron- sirane podobice v spomin sv. birme (zvezčice 100 podobice po 80 kr.)

V stari Loki se prelépa nova cerkev zmiraj bolj zaljsa po neprestanem trudu svojega začetnika preč. gosp. dekana Kramarja. Kvaterno nedeljo bo med častitljivo slovesnostjo blagoslovljen novi križev pot, ki je neki po- sebnost lepo delo v oljnatem barvnem tisu z Dunaja; okvire v bizantinskem zlogu pa mu dela pridni Jan. Gosar iz Dupelj. Spovednice so skoraj gotove in cerkveni stoli po nekoliko pri g. Inglicu. Kmali kmali pa bode g. Goršič dodelal tudi nove, kaj izvrstne orglje, ki bodo velika lepota za novo cerkev. Stare orglje z 10 spremeni so torej na prodaj, ker so premajhne; kdor bi jih želel kupiti, naj jih pride gledat še ta mesec, ker prihodnji mesec misli g. umetnik že nove staviti.

Iz Slatine. Zopet letos so se napovedali pervostol- nik p. n. g. Scitovski za 16. rožnika na tukajšnja lekovito kiseline. —

Maribor. (Vprašanja pri duh. poskušnjah 16—18. v. trav.) Pisano. Iz duhovnega prava. 1. Detur notio irregularitatis, et enumerentur delicta, quae irregularitatem inducunt? — 2. Quae observanda veniunt in recipiendis acatholicis in sinum ecclesiae? — et quomodo baptisandae proles parentum acatholicorum? — Worin besteht das Ehehinderniss der Bluts- der Geistlichen- und Bürgerlichen Verwandtschaft? M. Pikelj, st. dek. — Iz pastirstva. 1. Kaj so obredničke (liturgičke) pridige? Kteri je njih namen? kako naj se napravljajo? — 2. Je li pogojna od- veza grešnikov dopuščena? katerim spokornikom se taka odveza podeli? — 3. Je cerkev oskrnjena, ako človek zvu- naj smertni udarec dobi, in potem v cerkvi kerv prelje? Po kolikoterem načinu sploh se cerkev oskrni? Kaj je dušnemu pastirju storiti, ako je cerkev oskrnjena? — 4. Naj se napravi pridiga z dvema deloma po reku: „Resnično, vam povem, ako ne bo obilniša vaša pravičnost, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 20.) Vvod naj se izdela in drugo načerta. — 5. Naj se napravi izpraševavni kerščanski nauk od tretje prošnje Očenaša: Izidi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.“ D. L. Vogrin, kan. — Iz verne. 1. Num sola fides sufficit ad impetrandam justificationem? — 2. Quid de immortalitate animae s. scriptura V. F. docet? Quid Christus asseruit? Quid impugnatoribus hujus dogmatis modernis materialistis respondendum? — 3. Paraphrasis in Ev. S. Joan. cap. 16. v. 5—14 incl. Fr. Kešman, kan. — Iz n. r. v. 1. Probetur praestantia theologiae moralis prae philosophia morali? 2. In quo consistit essentialis differentia inter pec- catum mortale et veniale? Quomodo peccatum ex genere suo, tantum veniale potest fieri mortale, et viceversa? — 3. Quid est patientia? quae sunt hujus virtutis praecipua subsidia? Fr. Sorčič, kan. — Ustno: Quid sunt sacra- mentalia? Enumerentur et explicentur casus reservati? — Wann sind die Sponsalia ein Ehehinderniss, wann ein Ehe-

verboth? Wie heissen die Personen in der geraden und Seitenlinie, wie von der Schwägerschaft, zwischen denen ein Ehehinderniss besteht? Quid ignorantia? ejus divisio cum sequellis? Quid peccatum originale? Quid actuale? Qui effectus Baptismi? In še več drugih vprašanj, posebno glede zakonodajstva o ženitbi po vstanovljenem konkordatu, kjer se je iskalo razločnega in točnega odgovora. — Pač res lepa in resnična je izreka: „Oa sacerdotum conser- vabit scientiam.“ — Fiat.

Z Grada. 22. maja. Včeraj je bil za vsa naša faro prelep in vesel dan. Kdor se je zjutraj naši farni cerkvi blizal svojo kerščansko dolžnost spolnit, je prece lahko spo- znal, da se ima tu nekaj posebnega goditi, in ni se motil. Pred šolo stoječa šolska zastava in pa nežna, lepo oble- čena mladež, ki se ji je, zbirajoči se v šolo, bralo neko nenavadno hrepenenje in pričakovanje na cvetečih licih, je spričevalo, da bode to dan prvega svetega Obhajila. Ko zvonovi veselo zadonijo in ljudi v cerkev vabijo, se podá proti cerkvi tudi krdelce malih povabljenčkov, spremljano od svojega preljubljenega duhovnega očeta, gredoč redoma za šolsko zastavo naravnost pred oltar, kjer se ima oprav- ljati neomadežana daritev nebeškemu Očetu v spravo za naše grehe. Pred oltarjem mali vsi pokleknejo in tako presvetega opravila čakajo. Naš v. č. od vsih farmanov mnogo spoštovani in čislani gospod fajmošter so malim že več tednov popred goreče in živo razlagali neizmerno lju- bezen Jezusovo, ki jo ima do nas. Večkrat so jih tudi po šolskem nauku peljali v cerkev, kjer so z njimi vred pred svetim Rešnjim Telesom primerne molitve na glas mo- lili, da bi tako tudi nasprotno ljubezen v mehkih otroških sereih obudovali do njih Zveličarja. Med tem časom so jih tudi večkrat v očitnih cerkvenih govorih priporočevali prav goreči molitvi, skerbi, podučevanju in varstvu star- šev. In res, Bog je blagoslovil njih trud in prizadevanje. Vidilo se je, s koliko pobožnostjo in gorečnostjo so mali pri sveti maši molili in serčne občutke in zdihe Bogu da- rovali; živa vera, otroče zaupanje in zbranost duha se jim je kazala že na nedolžnih obrazih. Po veri se gospod duhoven ginjenega in veselega obraza obernejo proti mali čedici in obilni množici odraslenih poslušavcev z besedami: „Pustite male k meni priti, ker takih je nebeško kraljestvo.“ Potem naj pred malim povabljencom ginljivo razlagajo ne- izrekljivo ljubezen, dobroto in milost Jezusovo, ki jo ima do nas vsih, posebno pa še do nedolžnih otročičev. Kažejo jim na neizrečeno srečo, ki jih dans čaka, ker ne kak imeniten gospod tega sveta, ali kak njih dobrotnik, ampak sam prečiste Device Marije Sin, on Božje Jagnje, ki se je za ves človeški rod daroval v zaničljivo smert, da ga je otel večne pogube. On — pravi Bog jih hoče ne le obiskati, temuč se z njimi popolnoma skleniti v svoji lju- bezni, v njih sereih vedno stanovati in vedno biti njih naj- večji dobrotnik, prijatelj, varh in vodnik. Na dalje sprego- vorijo tudi staršem malih povabljenecv prav ginljivo bese- dico. Kažejo jim neizrečeno srečo, ktera bo v kratkem došla ne le njih malim, ampak tudi njih celi hiši, ker dans jim bodo njih na duši in na telesu očišeni mali, ne zlata in srebra, ampak zaklad na dom prinesli, ki je več vreden kot vse pozemeljske bogastva, Jezusa namreč samega. Rečejo jim, da naj se s svojimi malimi vred veselé, ker so z njimi ta preserčni trenutek doživeli; da naj se pa tudi varujejo svojim otrokom kdaj kaj v spotiko biti, da iz njih neskerbljivosti ne zgube kdaj tega neprecenljivega za- klada, da naj jim bodo vedno v vsem dobrem naj pred sami lep zgled; zakaj, rečejo dalje, kakor so vam bili vaši otroci po svetem kerstu čisti in nedolžni, od Boga v varstvo in skerb izročeni, ravno tako čiste in nedolžne bo on zopet enkrat tirjal iz vaših rok. Spolnujte toraj dolž- nosti, ki jih imate do svojih otrok, vedno zvesto in natančno, da se bote kdaj z njimi vred veselili v nebeškem raju. Podučivši starše, se obernejo s svojim govorom do drugih

nazočih, ter jim priporočajo, da naj se povsod vestno obnašajo in naj nikdar malih v greh ne napeljujejo; da naj svete reči zmiraj čitalajo in od njih, posebno še v pričo nedolžnih spoštljivo govoré; da naj od zdaj za naprej popolnoma opustijo gerdo govorjenje, kletev itd. Rekli so jim: „Imejte vedno besede večne Reanice pred očmi, ki pravi, da gorjé človeku, ki pohujša kterega malih, ki v mé verujejo, boljši bi mu bilo, da se mu mlinski kamen na vrat obesi in bi se potopil v globočino morja. Nadalje jih spodbujajo, da naj pomislijo nazaj v svoje otroške leta in naj se spominjajo dné prvega svetega Obhajila, ki so ga pred nekoliko leti morehiti ravno v tej cerkvi prejeli; zraven naj pa tudi obnovijo obljube, ki so jih tisti dan storili svojemu Jezusu, in naj tudi pomislijo, če mu jih tudi z zvestobo spolnujejo in ohranijo. In če so v tej zadevi že kaj napravili, naj se nikar ne mudé, s pravo resnično pokoro zopet nadomestiti, ker Jezus sam pravi: „Ako ne bote taki, kakor so mali nedolžni otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo!“ Zdaj zopet svoj govor obernejo na male povablence, in še enkrat v njih prav goreče zbujajo hrepenenje po Ženinu čistih duš, ter nedolžno srca v ljubezni do njega vnemajo itd. (Konec nast.)

Iz Amerike.

Iz št. Vincenci-a. (Konec.) — V ponedeljek 20. sušca smo praznovali posebej god sv. Jožefa (se vé, samo pri nas); ker je letos ravno na nedeljo naletel, tedaj so njegov praznik na ponedeljek odložili. Ob devetih je bilo slovesno opravilo z leviti, in po maši pete večernice. Popoldne pa se je kinčala cerkev, vse se je storilo, kar je bilo mogoče, da bi se cerkev prav praznično napravila, celo smreke so po vsi cerkvi nastavili, ne vém, kje so jih dobili, jaz še nobene nisem vidil v tukajšnjih gozdi. Altar je bil z velikanskimi venci okinčan, cela presbiterija lepo pogerinjena, na eni strani je bil narejen škofov prestol, na drugi je bilo veliko z rudečim žametom oblečenih stolov. Kaj pa je nek takega bilo, da so tako pripravljali, bi znal kdo poprašati? Bil je drugi dan, v torek 21. sušca, god sv. Benedikta, očeta tega reda, tedaj eden naj večjih praznikov redovnikov sv. Benedikta. Ker so v. č. opat že pred nekaterimi meseci v Rim odšli, so prišli mil. škof iz Pittsburg-a to slovesnost povzdignit. V ponedeljek ob šestih zvečer jih je prav prijazno vsa hiša sprejela, muzikalna družba je igrala v samostanskem stolpu, da se je daleč v okrogu razlegalo; dijaki so jim šli na proti z lesenimi puškami, z bobnom in zastavo, prav po vojaško so se sukali, ker vadili so se precej dolga popred; sej so vmes taki, ki so že ene leta vojašino poskusili. Tako smo tedaj ljubeznjivega, priljudnega škofa vpeljali v samostansko poslopje. Zvečer smo zažgali na hodu, dober strehaj od samostana, velikansko garmado, in kaj veličastno je označeval visoki plamen prihodnjo slovesnost. Tu je navada celo po mestih o posebnih slovesnostih, da se na mnogih krajih velik ogenj napravi, kakor na Slovenskem kresni večer. V torek je derlo ljudstvo od vsih krajev skupaj, akoravno ni zapovedani praznik. Cerkev je bila tako polna, da se učenci skoraj niso imeli kam potakniti. Ob desetih pridejo mil. škof po cerkvi, orglje zadoné in njih glas se zgubi med germečo godbo; kakih 30 godcev je igralo veličasten marš, ter tako spremilo častitljivega pastirja pred altar. Dva in štirideset strežnikov je bilo pri altari, dvajset samo duhovnov. Med mašo so mil. škof sami pridigovali v angleškem jeziku, s palico v roki in z mitro na glavi, sedeči na zgornjih stopnicah altarja. Razlagali so, kako so svetniki Božji pomagavci, tako rekoč orodje v Njegovih rokah. Dokazali so to posebno iz življenja in delavnosti sv. Benedikta, očeta tega reda, ki šteje že toliko števil svetnikov, ki ima še dan današnji tisoče in tisoče adov po vsem krščanskem svetu itd. Pridiga je trpela tri četrti ure. Sveta tihota je bila po cerkvi, vse je zvesto

poslušalo m. očeta. Po pridigi so nam dali sv. blagoslov in dodelili vsim pričujočim odpustek štirideset dni. Po maši so bile kaj pete večernice. Vsa slovesnost je trpela do pol dveh. Popoldne so šli mil. škof po vsih sobah; prav prijazno so z učenci govorili, jih spodbudovali k pravemu kat. duhu. Eni so jim mogli nekoliko glasovir igrati, potem so se pa sami vsedli in prav prijazne „fantazije“ igrali. Nas bogoslovce in modroslovce so skupaj prav lepo nagovorili, nas na veličastni prihodnji stan opomnili, ter prav umetno pojasnili, da učenost brez pravega duha so le péne. Zvečer so jim še v samostanu školastici, novici in kleriki posebno veselje napravili pred odhodom. Igrali so namreč mično in podučljivo igro „sv. Bonifaci, nemški apostelj.“ Zbralo se je v veliki sobani okoli mil. škofa kakih 150 oseb; tudi iz „kolegija“ smo bili povabljeni bogoslovci in modroslovci. Slovesnost se je pričela z lepim govorom, in po tem z muziko. Ko godba jenja, se vzdigne zagrinjalo in tu stoji veličastno sv. Bonifacij z razprostenimi rokami blagoslovljaje svoje podložnike pri odhodu. Zraven njega kleči cerkvenik s križem v roki in krog njega množica ljudi. Kakor bi bili vsi okamnjeni, tako so se deržali, nobeden se ni ganil, in tako je šlo na dalje, da so v takih živih podobah razkazali celo njegovo življenje. Peli so nekatere pesmi precej dobro, vendar jih v tej zadevi slovenski učenci daleč prekosé; drugače izvrstno so pa glasovir igrali, kar gerlo ne dá, pa roka toliko boljše naredi. Kar je banda igrala, mi je posebno neki „dunajski marš“ kaj dopadel, ker sem ga že popred večkrat v Ljubljani slišal, v trenutku me je spremil v prijazno središče ljubljanskega mesta. Veselica se je končala z izvrstnim govorom komaj dvanajstletnega starega „školastika“, ki že od šestega leta svoje starosti tu sladkost prave krščanske izreje vživa, pa je tudi v mnogoterih rečeh kaj izurjen, in takih je več tu, ki prav dobro napredujejo, ter se privadijo že v otročjih letih posvetne nečimerne reči zaničevati, ter sami sebe zatajevati. — Prav vidno zadovoljni so se mil. škof podali k počitku, tudi vsi drugi smo bili prav veseli mičnega večera. Tako se napravljajo tudi v samostanih nedolžne veselice o posebnih priložnostih, vendar vse tako, da se mladina zraven izobražuje. Imeli smo tedaj pretekli teden nekatere prav vesele ure; se vé, učiti se takrat ni dalo veliko, zdaj smo pa zopet za gotovo napregli, ker imamo samo še tri dobre mesece tega šolskega leta, ko se navadno šole že meseca junija končajo. Jak. Trobec.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

V Bitonu na pruskem Šleskem bo poslednjič vendar ustanovljena katoliška gimnazija, dasiravno so se ustavljali pruski stanovi in vradi ter hašli protestantsko gimnazijo, kakoršni pa že ondi mnogo imajo. Grof Šafgoc ima v tem največji zaslugi, ker deset lét bode dajal po 1500 terdinov v ta namen. ... V Citlihu na Braniborskem je vratislavski knez in škof založil novo katoliško duhovnijo, ki jo je undan poterdila posvetna vlada. ... Ni davno, so se v Julišku (Jülich) zedinili nekteri posestniki in bado zložili toliko denara, da se ondi ustanovi misijonsko staniše za katolicane, ki so raztrošeni med protestanti. (Bern. „Hlas.“) — Mil. škof Strossmayer na svojem potu po Sricmu v duhovskih zadevah je bil undan pošetal tudi Beligrad; povsod je bil preslavno sprejeman, pravoslavni in turki so mu naj večji čast skazovali; on je namreč tudi viši pastir na Serbskem. (Slov.) — G. P. Jehlička, učitelj na gim. star. mesta je v Pragi na svitlo dal: „Kratký přirodopis rostlin“ za nižji srednje šole s 100 obrázky. — V dopisu iz Ripa svetuje nekdo v „Blahověst-u“, naj bi se advéti pri zornicah ljudstvu vsak dan kaj bralo iz sv. pisma st. in n. zaveze, kar je temu času primérnega iz prerokovanj, podob, spolnovanj prerokov itd. — Med romarji k sv. Janezu Nep. v Pragi je bilo to leto posebno veliko duhovnov iz Morav-

ekega, ki so val maševali na grobu tega preslavnega svetnika. 21. in 22. maj. je ondi daroval naj svetejši dar tudi mil. g. Klemen de Jesu Munguia, vikar škof Mihoakonski iz mehiškega cesarstva. (Blahov.) — V Ljubinu (Lübben) na Lužiškem je 500 katoličanov, ki so imeli le po štirikrat na leto Božjo službo, l. 1861. pa so na stroške vratislavskega kn. škofa in družbe sv. Bonifacija dobili svojega duhov. pastirja, in lanske leto so namesti kapele posvetili že tudi novo cerkev. — V Draždanih mora biti precej Slovanov, ker „Kat. Posol“ piše, da se 4krat na leto ondi serbsko (v lužiškem nar.) pridiga. Serbski spovednik je g. G. Buk, kaplan pri dvorskem hramu, gimn. vodja in serbski pisatelj. — Persigny, Napoleonov prijatelj, ki je bil une dni v Rimu na ogledu, je poslal v Algerijo Napoleonu blizu ta-le telegram: Veni, vidi, scripsi: prišel v Rim, ondi ostal dva tedna, in pisal list! List v Parizu natisnjen, je prederzna burja zoper papežovo vlado, sklepa se pa vendar s tem, da Rim se papežu ne more vzeti. Persigny čeblija o neki stranki, ki vlada nad Rimom, „Unità“ pa mu je v dolgem spesu jasno dokazala, da ta stranka ni druga, razun vesoljna kersanska-katoliška Cerkev. Dopisnik iz Pariza v „Unità“ imenuje to pismo novo „potuho“; ... ti slinjenci, meni on, gredo v Rim se sladkat in se vračajo v Pariz voltérovat (Voltaire-ovat). — Napoleon neki svetva sardinski vladi, da naj papežu odjenja in po njegovi volji stori. — V ameriških zveznih državah se menda res novači za Mehiko v prid Huarezove stranke. — Vegezzi do 22. u. m. še ni bil prišel v Rim, da bi nadaljeval vravnavo zavolj praznih škofij. Veliko so časniki čenčali v tem pomenu, kakor da bi sv. Oče v političkih rečeh prijenjevali ter rovarstvo poterdovali, kar je pa prazna misel časnikarjev in medena želja mavtarska. Vse obravnave zadevajo le cerkvene reči in začetek k njim je storil Viktor Emanuel, ki so ga blezo že vse preveč stiskale vnebo vpijoče krivice, ki so godé Cerkvi in vernikom, kajti čez 40 škofij je brez pastirjev. — Lačni časniki so pogrnali po svetu laž, da je rimski minister vojenstva g. Merode prišel v nemilost in da zapusti to častno službo. — K bližnjemu poblaševanju Janeza Berhmana-a se snidajo imenitni gospodje v Rimu. Slovesnost bo kaj lepa v Vatikanu. Telo novega blaženega, pravijo, se bode djalo v cerkev sv. Ignacija vatrie sv. Alojzija v skrinjo iz lazulnega kamna, kakor je pri sv. Alojziju. —

Mornar Marii morski zvezdi.

O Marija, k Tebi kličem,
Mati z Božjim otročičem!
V nevihti za pomoč;
Oh, nebo se zatemnuje,
Hud vihar moj čolnic suje,
Grozna je na morji noč.

Oj Resiteljca edina,
Reši, reši me pogina,
V hudi sem nevarnosti!
Glej, že val čelnic zakriva,
Oj, prikaži ljubeznjiva
Si zvezdica morska Ti!

Vsa nevarnost bo minila,
Ko boš Ti mi zasvetila,
O Marija z Jezusom!
Pa besedi Sinčekovi
Bodo vtihihi valovi,
Terdno upanje imam.

Ljuba Mati, ne pozabi,
Da še več pomoči rabi
Čolnic mojega serca:
Čez morje tega življenja
V nevihti tug, terpljenja
Težko težko že vesla. —

Moč skušnjavo mi nastavlja
Svoje pšice, ter pripravlja
Se, napasti čolnic moj;
Oj posveti, Ti Danica!
In hudobna vsaka pšica
Se bo sterla pred Teboj.

Ne zapusti me mornarja,
Ki Te ljubim, sred viharja,
Da bi žalostno končal;
Ti v nemili mi osodi
Sveti, in vodnica bodi
Da za Tabo bom veslal.

Oh, posebno v zadnji sili
Naj mi sveti zar Tvoj mili,
Ter spodi akušnjave v beg,
Da dušica iz čelnice
Enkrat večno se zvečica,
Da dosejem rajski breg.

Fr. Silvester.

Kratkočasnice.

(Dalje.)

Leta 256. V Terstu v stari Karnii terpite spričevavstvo (mučenstvo) sveti devici Evfemija in Tekla.

L. 284. Sv. Pelagij, ljubljanski meščan, 24letin mladeneč, je pod cesarjem Numerljanom in sodnikom Evilazijem ob glavo djan, ter doseže častljivo zmago.

L. 289. Sv. Just, Teržančan, pomočnik tega mesta, je z na vrat obešenim avincem v morje potopljen ter mučenstvo terpi.

L. 302. Ss. Heradij, Pavel in Akvilin dosežejo palmo spričevavstva (marterstva) v Noviodunu, sedanjem Kerškem, o Dioklecijanovem preganjanji.

L. 324. Konstantin ustanovi škofijo na Ptujem (Petinae) na notranjem Kranjskem.

L. 331. Konstantin gre skozi Ljubljano, takrat proslavno mesto, ko hoče Panonijo obiskati.

L. 362. Je vladal ljubljansko cerkev sv. Florij (Cvetko), z zmagavno palmo spričevavstva na veke cveteč (Florius — in aeternum floridus.)

L. 369. Pri dveh cerkvenih shodih (sinodah), v Rimu obhajanih, pri katerih sta bila preklicana Avksencij in Valent, je bil pričujoč tudi Kast ljubljanski, višji pastir naše cerkve.

L. 388. To leto je slavno za Ljubljano, ker Teodozij je bil tirana Maksima ob Savi blizu Šiška begočega dotekel in premagal, ter je zmagoslaven prišel v Ljubljano.

L. 394. Teodozij, ko je bil Evgenija in Arbogosta na Ipavskem polji po dvanajdnem rovanji premagal in čisto potolkel, je bil na odhodu v Oglej tukaj po šegi zmagoslavcev sprejet.

L. 400. Goti v prvo pridejo v domovino, in se tukaj naseljujejo.

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofiji. Gosp. Ant. Božič, kaplan v Bovcu, pride za kaplana v Ranziano. G. Samar, kapl. na Kviskem, za beneficiata v Verhovlje. Umerl je o. Justin Brus. R. I. P.

V ljubljanski škofiji. G. And. Likar, lokalist v Polomu, je 20. maja umerl, lokalija Polom je torej 23. t. m. razpisana. Tudi g. Šim. Jereb, lokalist Selski, je umerl. R. I. P.

V lavantinski škofiji. Za Šetalsko farno je izvoljen župnik g. Jan. Ozmeč; v pokoj gre g. Ign. Tavšcl, župnik pri sv. Jederti. — Umerla sta gg. And. Žoher, ravnatelj in katehet glavne šole v Mariboru, in Mih. Urban, kaplan v pokoju. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: 27. apr. G. Lajm. v st. T. pri P. na Dol. 6 gl. sr. — Sv. Očetu podložna soseska Radom 2 gl. 50 kr. — Dve osebi 1 gl. v sr. in 3 dvajsetice „Za pobožno življenje, srečno zadnjo uro in goreče duhovno pastirje. — J. Kla. Blagoslova za-se in za svoje prosim, sv. Oče! Na blagoslov sv. Očeta nam Bog daj mir in žegen Božji in razsvitljenje mojim otrokom! 2 zlata po 5 frankov g. K-čeva.

Za pogorelce v Globodolu. G. B. 1 gl.; — J. T. V. 1 gl.; — neimenovan dobitnik 10 gl. in ene škornje. (Prosimo naj bi se o priliki po nje poslalo. Vr.)

Za pogorelce na Verhu. G. Th. 1 gl.; — I. T. V. 1 gl.; — neimenovan dobitnik 10 gl.

Za pogorelce v Mehovski fari. G. J. 1 gl.

Za afrik. misijon. Iz Škocijana p. T. brat. den. 3 gl.; — M. K., L. K., M. M. in P. M. iz T. 4 gl.; — G. Fr. V. 1 gl.